

ความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล ในจังหวัดอุบลราชธานี Social Welfare Service Needs of Older People in a Sub-district Municipal Area, Ubon Ratchathani Province

ญาณิ แสงสาย¹ สุภารัตน์ พิสัยพันธุ์² นันทริยา โลหะไพบุลย์กุล³ และ กิตติยาพร จันทรชม⁴
Yanee Sangsai,¹ Suparat Phisaipanth,² Nantareya Lohapiboonkul³
and Kittiyapon junchom⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มเป้าหมายคัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคือผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 155 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม ข้อมูลส่วนบุคคล และแบบสอบถามความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.84 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการอ่านแบบสอบถามให้ผู้สูงอายุเลือกตอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 70.30 อายุระหว่าง 60-69 ปีร้อยละ 53.50 สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 62.60 จบชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 80.00 ไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 63.20 มีรายได้ไม่เพียงพอ ร้อยละ 43.20 และมีโรคประจำตัว ร้อยละ 87.1 2) ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความต้องการบริการสวัสดิการสังคมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่า ด้านการแก้ไขปัญหาคนจนและด้อยโอกาส ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.65) และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.75) อยู่ระดับมากที่สุด นอกนั้นอยู่ระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำดังนี้ ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.57) ด้านนันทนาการ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.77) ด้านการศึกษาและการอบรมอาชีพ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.92) และด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.90) การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุควรมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาสโดยส่งเสริมให้มีการสร้างรายได้และสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้สนองตอบความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง

คำสำคัญ : ความต้องการ ; สวัสดิการสังคม ; ผู้สูงอายุ

¹⁻⁴ อาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม สรรพสิทธิประสงค์, Lecturers, Boromarajonani College of Nursing Sanpasithiprasong

ABSTRACT

This study is a survey research used to investigate the needs of social welfare services among the older people in a sub-district municipal area, Ubon Ratchathani province. The target group was selected by simple random sampling. A sample used was 155 older people aged 60 or over, who resided in a sub-district municipal area, Ubon Ratchathani province. The instrument used in data collection was a questionnaire asking personal data and the needs of social welfare service among older people, which had a reliability coefficient of 0.84. Data collection was conducted by reading the questionnaire for the older people to respond. Descriptive statistics of frequency, percentage, and standard deviation were employed to analyze the data.

Findings of the study revealed as follows. Most of older people or 70.31% were females; 53.50% of them were in the 60-69 age range; 62.60% of them got married; 80.00% of them were primary school graduates; 63.20% of them were unemployed; 43.20% of them had insufficient income; and 87.10% of them had underlying disease. 2) Most of older people had their overall need of social welfare services at high level ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.56). When considering as each aspect, it was found that the aspects of solving problems in the poor and the underprivileged ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.65) and of safety in life and property ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.75) were at the highest level. All other aspects were found at high level as arranged in the following descending order: health and sanitation ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.57), recreation ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.77), education and vocational training ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.92), and residence ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.90), respectively. This study has suggested that social welfare services for older people should focus on solving problems in the poor and the disadvantaged by promoting the creation of income and supporting the establishment of a fund to truly meet the needs of older people.

Keywords : Needs ; Social Welfare ; Older People

บทนำ

ประเทศไทยกำลังเข้าสู่ประเทศสังคมผู้สูงอายุเนื่องจากมีประชากรผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมดในประเทศ จากการสำรวจพบว่า มีจำนวนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในปี 2554, 2555 และ 2556 โดยมีสัดส่วนของผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 10.7, 12.2 และ 14.9 ของประชากรทั้งหมดของประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) ซึ่งการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุ ทำให้จำนวนผู้สูงอายุที่ต้องการ การดูแล และสวัสดิการสังคมจากภาครัฐเพิ่มมากยิ่งขึ้น (สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์, 2557)

สวัสดิการสังคมเป็นระบบบริการสังคมซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งตนเองได้ทั่วถึง เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐาน รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

ในประเทศไทย มี 4 รูปแบบ คือ การประกันสังคม การช่วยเหลือสาธารณะ การบริการสังคม และการช่วยเหลือเกื้อกูลของภาคประชาชน การบริการสังคมมี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ด้านบริการสังคมและนันทนาการ (สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์, 2557) และจากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความต้องการบริการสวัสดิการสังคมในด้านต่างๆ เช่น ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน และด้อยโอกาส ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านที่อยู่อาศัย (สมิตรา จุตโน และประจักษ์ คะเนวัน, 2556) ถึงแม้ภาครัฐมีนโยบายจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุเพื่อรองรับปัญหา และผลแทรกซ้อนของการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุ แต่สวัสดิการสังคมที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอที่จะสามารถตอบสนองความต้องการและบริการของผู้สูงอายุ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านบุคลากร งบประมาณ ทรัพยากรทางสังคม และการขาดแคลนข้อมูลด้านผู้สูงอายุ (สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์, 2557) นอกจากนี้

ความพร้อมของหน่วยงานที่รับผิดชอบ จัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในแต่ละด้านมีความแตกต่างกัน ส่งผลให้สวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในแต่ละด้านมีความแตกต่างกัน (สมสมัย พิลาแดง, ยุทธพล ทวะชาลี และกตัญญู แก้วหานาม, 2557)

ในจังหวัดอุบลราชธานี ได้มีการศึกษาความต้องการบริการสวัสดิการสังคมโดยภาครัฐของผู้สูงอายุ ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอตาลสุม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมโดยภาครัฐของผู้สูงอายุ ได้แก่ ความไม่เท่าเทียมกันในการกระจายบริการที่จัดขึ้น โดยภาครัฐภาวะเศรษฐกิจและขาดโอกาสประกอบอาชีพ สภาพสังคมวัฒนธรรมในชุมชนที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ และภาวะความยากจน ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และบุคคลภายนอก (ตริภพ กองศรีมา, 2553)

อย่างไรก็ตาม การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นที่จะศึกษาความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีความเป็นอยู่และสภาพการดำรงชีวิตที่แตกต่างจากผู้สูงอายุในเขตชนบทและอาจส่งผลต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมที่แตกต่างกัน

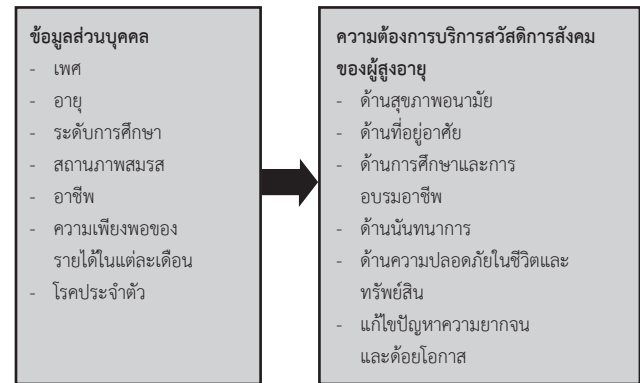
ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี มีความเป็นอยู่และสภาพการดำรงชีวิตที่แตกต่างจากผู้สูงอายุในเขตชนบทในด้านความต้องการบริการสวัสดิการสังคมเป็นอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของผู้สูงอายุในการรับสวัสดิการด้านต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงมีกรอบแนวคิดในการศึกษาความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิง ในเขตเทศบาลตำบลหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ในช่วงที่ศึกษาจำนวน 778 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้สูงอายุที่มีสติสัมปชัญญะปกติ มีความยินดีและเต็มใจเข้าร่วมในงานวิจัยเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์การประมาณจากจำนวนประชากร (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) ร้อยละ 20 ของจำนวนประชากร ซึ่งจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 155 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย แบบสอบถาม 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ความเพียงพอของรายได้ในแต่ละเดือน และโรคประจำตัว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของ วันชัย ชูประดิษฐ์ (2555) จำนวน 26 ข้อ โดยมีคำถามในด้านต่างๆ 6 ด้าน ดังนี้ (1) สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย จำนวน 6 ข้อ (2) สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย จำนวน 4 ข้อ (3) สวัสดิการด้านการศึกษาและการอบรมอาชีพ จำนวน 5 ข้อ (4) สวัสดิการด้านนันทนาการ จำนวน 3 ข้อ (5) สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจำนวน 3 ข้อและ (6) สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาคอนเจนและด้อยโอกาส จำนวน 5 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ชนิด 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่น ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.84 ซึ่งค่าคะแนนสูงสามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี ในช่วงเดือนมีนาคม-เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2559 จำนวน 155 คน โดยการอ่านแบบสอบถามให้ผู้สูงอายุเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของตน

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) มีดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่และร้อยละ
2. แบบสอบถามความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัด

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ (n=155)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	46	29.7
หญิง	109	70.3
อายุ		
60-69 ปี	83	53.5
70-79 ปี	63	40.6
80-89 ปี	9	5.8

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ (n=155)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	6	3.9
ประถมศึกษา	124	80.0
มัธยมศึกษา	15	9.7
อนุปริญญา	3	1.9
ปริญญาตรี	7	4.5
สถานภาพสมรส		
โสด	7	4.5
สมรส	97	62.6
หม้าย	45	29.0
หย่าร้าง	6	3.9
อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	98	63.2
ค้าขาย	29	18.7
รับจ้าง	7	4.5
เกษตรกร	9	5.8
เกษียณอายุราชการ	12	7.7
ความเพียงพอของรายได้		
ไม่เพียงพอ	67	43.2
เพียงพอ ไม่มีเงินเหลือเก็บ	60	38.7
เพียงพอ มีเงินเหลือเก็บ	28	18.1
โรคประจำตัว		
ไม่มีโรคประจำตัว	135	20
มีโรคประจำตัว	87.1	12.9

2. ความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี

2.1 ความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความ ต้องการ
บริการสวัสดิการสังคมของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุรายด้าน

ความต้องการบริการสวัสดิการ สังคมของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ รายด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านสุขภาพอนามัย	4.50	0.57	มาก
2. ด้านที่อยู่อาศัย	3.59	0.90	มาก
3. ด้านการศึกษาและการอบรม อาชีพ	4.13	0.92	มาก
4. ด้านนันทนาการ	4.49	0.77	มาก
5. ด้านความปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สิน	4.59	0.75	มากที่สุด
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความ ยากจนและด้อยโอกาส	4.60	0.65	มากที่สุด
รวม	4.33	0.56	มาก

2.2 ความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของกลุ่ม
ตัวอย่างผู้สูงอายุรายข้อในแต่ละด้านในภาพรวม อยู่ในระดับมาก
ถึงมากที่สุด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการ
บริการสวัสดิการสังคมของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ
รายข้อในแต่ละด้าน

ความต้องการบริการสวัสดิการ สังคมของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ รายข้อ ในแต่ละด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านสุขภาพอนามัย			
1.1 ต้องการได้รับการรักษาโดยไม่ต้อง เสียค่าใช้จ่าย	4.59	0.88	มากที่สุด
1.2 ต้องการได้รับความสะดวกโดยมี ช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ ในโรงพยาบาล	4.75	0.56	มากที่สุด
1.3 ต้องการได้รับความสะดวกโดยมี สถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน	4.48	0.48	มาก
1.4 ต้องการได้รับการเยี่ยมบ้านการให้ คำปรึกษาแนะนำการดูแลสุขภาพโดย เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	4.31	0.99	มาก
1.5 ต้องการให้สถานบริการของรัฐและ เอกชนมีการจัดบริการให้คำปรึกษาทั่วไป แก่ผู้สูงอายุ	4.55	0.83	มากที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ความต้องการบริการสวัสดิการ สังคมของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ รายข้อ ในแต่ละด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.6 ต้องการให้มีการจัดบริการการแพทย์ ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่นการแพทย์แผนไทย	4.29	1.22	มาก
รวม	4.50	0.57	มาก
2. ด้านที่อยู่อาศัย			
2.1 ต้องการให้มีการจัดตั้งสถาน สงเคราะห์คนชรากระจายอย่างทั่วถึง ในระดับอำเภอ	4.42	1.16	มาก
2.2 ต้องการเข้าไปอาศัยในสถาน สงเคราะห์คนชรา	2.01	1.56	น้อย
2.3 ต้องการให้รัฐจัดสวัสดิการ สถานสงเคราะห์คนชราประเภท ไม่เสียค่าใช้จ่าย	4.41	1.19	มาก
2.4 ต้องการให้มีการจัดโครงการ แหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อที่อยู่อาศัย ของผู้สูงอายุ	3.53	1.64	มาก
รวม	3.59	0.90	มาก
3. ด้านการศึกษาและการอบรมอาชีพ			
3.1 ต้องการได้รับความรู้ที่เหมาะสม โดยเฉพาะเรื่องที่จำเป็นกับผู้สูงอายุ ได้แก่ด้านสุขภาพด้านศาสนาด้าน สวัสดิการที่รัฐให้การสนับสนุน	4.46	1.00	มาก
3.2 ต้องการได้รับความรู้ที่เหมาะสม โดยการเผยแพร่ ทางสื่อ วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์	4.38	1.01	มาก
3.3 ท่านต้องการได้รับการฝึกอบรม ด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ	3.41	1.65	ปานกลาง
3.4 ต้องการให้สังคมชุมชน มีการเปิด โอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถ ในฐานะเป็นคลังสมอง เช่น การเผยแพร่ ภูมิปัญญา	3.91	1.38	มาก
3.5 ต้องการให้มีการรณรงค์ให้สังคม มีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและ ศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ			
รวม	4.13	0.92	มาก
4. ด้านนันทนาการ			
4.1 ต้องการให้มีการจัดตั้งและดำเนินงาน ชมรมผู้สูงอายุและเครือข่าย	4.41	1.09	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ รายข้อ ในแต่ละด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
4.2 ต้องการให้มีการลดราคาค่าโดยสารยานพาหนะแก่ผู้สูงอายุในช่วงเทศกาลต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ท่องเที่ยวและพักผ่อน	4.57	0.92	มากที่สุด
4.3 ต้องการให้มีการจัดสถานที่สวนสาธารณะ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกาย และพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ	4.50	0.96	มาก
รวม	4.49	0.77	มาก
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน			
5.1 ต้องการให้มีการจัดการด้านรักษาความสงบและความปลอดภัยให้แก่ผู้สูงอายุในอาคารสถานที่สาธารณะ	4.52	1.09	มากที่สุด
5.2 ต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ทางเดิน ห้องสุขา	4.71	0.72	มากที่สุด
5.3 ต้องการให้มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนรับผิดชอบช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายและการถูกทอดทิ้ง	4.55	0.91	มากที่สุด
รวม	4.59	0.75	มากที่สุด
6. ด้านการแก้ไขปัญหาค่าครองชีพและด้อยโอกาส			
6.1 ต้องการให้มีการเพิ่มจำนวนเงินเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแลและไม่สามารถประกอบอาชีพได้	4.77	0.66	มากที่สุด
6.2 ต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุ	4.65	0.85	มากที่สุด
6.3 ต้องการให้มีการจัดการสงเคราะห์ในการจัดงานศพตามประเพณี	4.63	0.82	มากที่สุด
6.4 ต้องการให้มีหน่วยงานติดต่อประสานให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน	4.41	1.06	มาก
6.5 ต้องการให้มีศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุในระดับอำเภอ	4.50	0.96	มาก
รวม	4.60	0.65	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผู้สูงอายุมีความต้องการบริการสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเพราะส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 63.2 มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย ร้อยละ 43.2 ประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุเป็นผู้มีอายุมากกว่า 70 ปีขึ้นไป ร้อยละ 46.4 และส่วนใหญ่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 87.1 จากงานวิจัยของ สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์ (2557) ได้กล่าวว่าการที่ผู้สูงอายุมีปัญหาการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังและโรคที่มีสาเหตุมาจากการเสื่อมสภาพของอวัยวะเพิ่มมากขึ้น จะทำให้ผู้สูงอายุมีความต้องการและมีความจำเป็นในการได้รับสวัสดิการสังคมจากรัฐหรือจากภาคส่วนอื่นๆ เพื่อต้องการให้ตนเองมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นอกจากนี้ ผู้สูงอายุในการศึกษาคั้งนี้ส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพและมีรายได้ไม่เพียงพอใช้จ่าย จึงทำให้ผู้สูงอายุมีความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสูงในทุกๆ ด้าน ส่งผลให้ความต้องการบริการสวัสดิการสังคมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วันชัย ชูประดิษฐ์ (2555) ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดกระบี่ และ สมิตรา จุตโน และประชัน คະเนวัน (2557) ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครราชสีมาพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการบริการสวัสดิการสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผู้สูงอายุมีความต้องการบริการสวัสดิการสังคมเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

2.1 ด้านสุขภาพอนามัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากสภาพร่างกายของผู้สูงอายุนั้นได้เสื่อมถอย เกิดโรคภัยได้ง่าย จึงทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องไปรับการรักษาพยาบาล โดยต้องการได้รับความสะดวกโดยมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุในโรงพยาบาลได้รับความสะดวกโดยมีสถานบริการด้านสาธารณสุขใกล้บ้าน ไม่เสียค่าใช้จ่าย การได้รับคำแนะนำต่างๆ ในการดูแลสุขภาพรวมถึงการจัดบริการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมิตรา จุตโนและประชัน คະเนวัน (2557) และวันชัย ชูประดิษฐ์ (2555) ที่พบว่าความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุด้านสุขภาพอนามัยพบว่าโดยรวมอยู่ระดับมาก

2.2 ด้านที่อยู่อาศัย พบว่า โดยรวมอยู่ระดับมาก แต่ก็น้อยกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบุตรหลานในบ้านที่เป็นของตนเอง ต้องการให้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชรากระจายอย่างทั่วถึงในระดับอำเภอ แต่ความต้องการเข้าไปอาศัยในสถานสงเคราะห์คนชราผู้นั้นอยู่ระดับน้อย ทั้งนี้เพราะผู้สูงอายุต้องการความรักความอบอุ่นทางจิตใจจากบุคคลอันเป็นที่รัก ซึ่งเคลย์ตัน แอลเดอร์เฟอร์ ได้กล่าวไว้ว่า

มนุษย์มีความต้องการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นเป็นความต้องการของบุคคล ที่จะมีมิตรสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างอย่างมีความหมาย (Alderfer, 1972) การที่ผู้สูงอายุต้องการให้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชรากระจายอย่างทั่วถึงในระดับอำเภอนั้น เพื่อเผื่อแผ่ถึงผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาสไม่มีบุตรหลานดูแล แต่การศึกษาของ สุมิตรา จุตโน และประชัน คະเนวัน (2557) ศึกษาเฉพาะกรณีที่ยังหวัดนครราชสีมาพบว่า ความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการศึกษาของ วันชัย ชูประดิษฐ์ (2555) ศึกษาเฉพาะกรณีที่ยังหวัดกระบี่พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยน้อย และให้ความสนใจน้อยในการเข้าไปอาศัยในสถานสงเคราะห์คนชรา

2.3 ด้านการศึกษาและอบรมอาชีพ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยต้องการให้มีการรณรงค์ให้สังคมมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ ทั้งนี้เนื่องจากบุตรหลานต้องไปเรียนและไปประกอบอาชีพนอกบ้าน จึงอาจไม่มีเวลาดูแลใส่ใจผู้สูงอายุเต็มที่ ผู้สูงอายุต้องการได้รับความรู้ที่เหมาะสมในการดูแลสุขภาพ ขาดสารด้านสุขภาพ ศาสนา สวัสดิการ และต้องการให้สังคมชุมชนมีการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะคลังสมอง เช่น การเผยแพร่ภูมิปัญญา สอดคล้องกับ เคลย์ตัน แอลเดอร์เฟอร์ ได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์มีความต้องการเจริญก้าวหน้า รวมถึงการได้รับความยกย่องและความสำเร็จในชีวิต (Alderfer, 1972) แต่ความต้องการได้รับการฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากสภาพร่างกายของผู้สูงอายุนั้นได้เสื่อมถอย ความแข็งแรงน้อยลง จากการศึกษาของ วันชัย ชูประดิษฐ์ (2555) ศึกษาเฉพาะกรณีที่ยังหวัดกระบี่ และ สุมิตรา จุตโน และประชัน คະเนวัน (2557) ศึกษาเฉพาะกรณีที่ยังหวัดนครราชสีมาพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับการศึกษาด้านการฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านนันทนาการ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยต้องการให้ลดหย่อนค่าโดยสารยานพาหนะในช่วงเทศกาลต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ท่องเที่ยว และจัดสถานที่สวนสาธารณะ สนามกีฬา สำหรับการออกกำลังกาย การพักผ่อน ต้องการให้มีการจัดตั้งและดำเนินงานของกลุ่มผู้สูงอายุและเครือข่าย ทั้งนี้เนื่องจากต้องอยู่ตามลำพัง บุตรหลานต้องไปเรียนหรือทำงานนอกบ้าน ผู้สูงอายุจึงมีความต้องการพักผ่อนหาเพื่อนคุย ทำกิจกรรมร่วมกัน จากการที่ต้องอยู่ตามลำพัง เพื่อคลายความเหงา ว่าห่วย สอดคล้องกับ เคลย์ตัน แอลเดอร์เฟอร์ ได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์ต้องการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น (Alderfer, 1972) และสอดคล้องกับการ

ศึกษาของ วันชัย ชูประดิษฐ์ (2555) ศึกษาเฉพาะกรณีที่ยังหวัดกระบี่ และ สุมิตรา จุตโน และประชัน คະเนวัน (2557) ศึกษาเฉพาะกรณีที่ยังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านนันทนาการอยู่ระดับมาก

2.5 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุอยู่ในวันเสื่อมถอย ภาวะสุขภาพไม่แข็งแรง จึงมีความวิตกกังวลในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะ การได้รับอันตรายจากการทำทารุณกรรม สอดคล้องกับการศึกษาของ วันชัย ชูประดิษฐ์ (2555) ศึกษาเฉพาะกรณีที่ยังหวัดกระบี่ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ระดับมาก แต่การศึกษาของ สุมิตรา จุตโน และประชัน คະเนวัน (2557) ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่ระดับปานกลาง

2.6 ด้านการแก้ไขปัญหาคนจนและด้อยโอกาส อยู่ระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 55.5 ไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 43.2 มีรายได้ไม่พอใช้จ่าย และร้อยละ 38.7 มีรายได้พอใช้แต่ไม่มีเงินเหลือเก็บ ประกอบกับค่าครองชีพที่สูงขึ้น โดยต้องการให้มีการเพิ่มจำนวนเงินเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้สูงอายุที่ขาดแคลนผู้ดูแลและไม่สามารถประกอบอาชีพได้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อจะได้ช่วยในด้านค่าใช้จ่ายซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วันชัย ชูประดิษฐ์ (2555) และ สุมิตรา จุตโน และประชัน คະเนวัน (2557) ที่พบว่า ผู้สูงอายุ มีความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุด้านการแก้ไขปัญหาคนจนและด้อยโอกาสมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มจำนวนเงินเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้สูงอายุ และการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ ถึงจะมีการจัดสวัสดิการสังคมด้านนี้ให้ แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมและยังไม่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ควรมุ่งเน้นสวัสดิการ สังคมด้านการแก้ไขปัญหาคนจนและด้อยโอกาสมากที่สุด โดยส่งเสริมการสร้างอาชีพหรือสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ เช่น การให้ค่าตอบแทนในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมต่างๆ ในชุมชน หรือการเพิ่มจำนวนเงินเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้สูงอายุ และควรมีสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่สามารถลดภาระค่าใช้จ่ายต่างๆ ของผู้สูงอายุ เช่น ลดค่าเดินทางในการมารับการตรวจรักษาที่สถานบริการ

2. สนับสนุนให้ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญในการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ เช่น ควรมีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชราให้ครอบคลุมทุกแห่ง ควรกำหนดนโยบายให้บุตรหลานและญาติผู้สูงอายุได้เรียนรู้ถึงวิธีการดูแลผู้สูงอายุ และมีโอกาสได้ทำงานกับผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ของผู้สูงอายุและครอบครัว ภาวะสุขภาพ และสัมพันธภาพในครอบครัว เป็นต้น

2. ควรศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ตลอดจนเจ้าหน้าที่รัฐและเอกชนที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

3. ควรมีการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุเฉพาะกลุ่ม ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตามลำพัง ผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้าน ผู้สูงอายุกลุ่มติดเตียง ที่อาจส่งผลกระทบต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- ตรีภพ กองศรีมา. (2553). ความต้องการบริการสวัสดิการสังคมโดยภาครัฐของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอตาลสุม จังหวัดอุบลราชธานี. สืบค้นเมื่อ เมษายน 2560 www.pol.ubu.ac.th/news_file/attachment-1368806542.doc.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วันชัย ชูประดิษฐ์. (2555). การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิตศึกษานิติศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สมสมัย พิลาดง, ยุทธพล ทวีชาลี และ กตัญญู แก้วหานาม. (2557). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพุง อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์, 3(1), 133-148.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557. กรุงเทพฯ : บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัลพับลิเคชั่น จำกัด.
- สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์. (2557). สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 7(1), 73-82.
- สมิตรา จุตโน และ ประชัน คเนวัน. (2556). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแคน อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 5(2), 105-119.
- เสมอ จิตพล. (2556). การจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, 6(3), 510-519.

Translated Thai References

- Alderfer, C. P. (1972). *Existence, relatedness, and growth: Human needs in organizational settings*. New York: Free Press.
- Chooopradit, W. (2012). *The study on demand for social welfare of the elderly in the Lam Thap Sub-district Municipality area, Lam Thap district, Krabi province* (Unpublished master's independent study). Valaya Alongkorn Rajabhat University, Phathum Thani. [in Thai]
- Judphol, S. (2013). Social welfare management for developing quality of life of the elderly in the sub-district administration organization area, Banlat district, Phetchaburi province. *Veridian E-Journal*, 6(3), 510-519. [in Thai]

- Juttano S., & Kanewon, P. (2013). The social welfare needs of the elderly in Huaikhaen Sub-district Administration Organization, Huaithalaeng district, Nakhon Ratchasima province. *Academic Journal of Humanities and Social Sciences Buriram Rajabhat University*, 5(2), 105-119. [in Thai]
- Kongsema, T. (2010). Elders' Needs of Social Welfare Services: The Case Study of Tansum District in Ubon Ratchathani Province. Retrieved April 2017, from www.pol.ubu.ac.th/news_file/attachment-1368806542.doc. [in Thai]
- National Statistical Office. (2014). *A survey report of older population in Thailand, 2014*. Bangkok : Text and Journal Publication Co., Ltd. [in Thai]
- Philadaeng, S., Thavachalee, Y., & Kaew-hanam, K. (2014). *The social welfare needs of the elderly in the area of Dong Phayung Sub-District Administration Organization, Don Chan, Kalasin*. *Journal of Political Science and Law*, 3(1), 133-148. [in Thai]
- Srisa-aad, B. (2535). *Introduction to research* (3rded.) Bangkok : Suwiriyan. [in Thai]
- Sudsomboon, S. (2015). Social welfare for aging people in Thailand. *Journal of Southern Technology*, 7(1), 73-82. [in Thai]